

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. |
Directeur Energie en Omgeving
Postbus 20401
2500EK DEN HAAG

Leeuwarden, 22 juni 2017
Bijlage(n):

Ons kenmerk: WFN1706806
Tel: 058- /

Cluster Plannen
Uw kenmerk: DGETM-EO / 17043733

Onderwerp:
Advies winningsplan Pieterzijl Oost (NAM)

Geachte | ,

Uw verzoek om in het kader van de Mijnbouwwet advies uit te brengen over het winningsplan Pieterzijl Oost (NAM), hebben wij op 27 maart 2017 in goede orde ontvangen en wij maken graag gebruik van die mogelijkheid.

Het gasveld Pieterzijl Oost is een nieuw klein gasveld waaruit de NAM voornemens is gas te winnen tot het jaar 2022. Als gevolg van de gaswinning wordt een bodemdaling verwacht van ca. 2 cm. Opgeteld bij de daling van andere gasvelden in de buurt zal de totale daling in dit gebied zowel in het jaar 2025 als 2080 (eindsituatie) tussen de 6 en 8 cm bedragen. Het SodM en de Tcbb oordelen dat er aan de gaswinning uit Pieterzijl-Oost een klein risico op lichte schade en een zeer klein risico op matige schade is verbonden. Beide instanties achten het veiligheidsrisico verwaarloosbaar. Ten aanzien van de voorgenomen reservoirstimulatie (fracking) vindt het SodM de beschrijving van de NAM over de stimulatiewerkzaamheden te beperkt om de risico's en de in te zetten maatregelen adequaat te kunnen toetsen. Om deze reden wordt de Minister van Economische Zaken door SodM en de Tcbb geadviseerd om in het instemmingsbesluit de voorwaarde op te nemen dat de NAM uiterlijk 12 weken voor aanvang van hydraulische stimulatie een risicobeheersplan indient bij SodM, die ten genoegen is van de Inspecteur-generaal der Mijnen. In dit risicobeheersplan moeten alle risico's en beheersmaatregelen onderbouwd en uitgewerkt zijn.

Naar aanleiding van het toegezonden winningsplan merken wij op dat het bestuur van Wetterskip Fryslân van harte de doelstellingen ondersteunt voor de energietransitie waarbij er een afbouw plaatsvindt van het gebruik van fossiele brandstoffen. Het zijn immers ook vooral de waterschappen die de gevolgen ervaren van klimaatverandering (zoals zeespiegelstijging) als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen en de bodemdaling als gevolg van

gaswinning. Een verdere ontwikkeling van kleine aardgaswinningen, conform het kleine veldenbeleid, strekt niet tot een versnelling van de transitie naar duurzaamheid. In dat kader vragen wij u dan ook kritisch te zijn ten aanzien van nieuwe gaswinningen en vooral ook oog te hebben voor de communicatie met bewoners van gaswingebieden. Als het gaat om reservoirstimulatie hebben wij de nodige reserves vanwege de mogelijke risico's voor grond en grondwater en de mogelijk grotere kans op bodemtrillingen. Dat het SodM en Tcbb voorstellen om hiervoor een aanvullend risicobeheerplan te laten indienen, lijkt ons, onder andere met het oog op het bereiken en geven van zoveel mogelijk inzicht in de risico's en mogelijke beheermaatregelen, een passend advies.

Wat betreft de gevolgen voor het waterbeheer constateren wij dat de verwachte bodemdaling als gevolg van de gaswinning uit gasveld Pieterzijl beperkt is. Ter plaatse is de bodem echter al 4 cm gedaald door bestaande winningen. En in combinatie met de daling uit andere gasvelden is er sprake van een verwachte daling van circa 8 cm. Daarbij komt wel dat de prognoses van de afgelopen jaren meestal een bijstelling in de richting van een grotere bodemdaling laten zien, bijvoorbeeld doordat in de loop van de tijd nieuwe gaswinningen worden toegestaan. Dat maakt het moeilijk om goed te anticiperen op de gevolgen van gaswinningen. Bovendien zijn de gevolgen van de gaswinning voor bodemdaling in het winningsplan slechts globaal in twee kaartjes aangegeven. Maar duidelijk is wel dat de winning uit Pieterzijl-Oost de contouren van de overige winningen negatief beïnvloedt in die zin dat de bodemdaling toeneemt.

Vanuit een oogpunt van waterbeheer is vooralsnog, op basis van een eerste globale inschatting, in elk geval het volgende van belang:

- **Waterkeringen**
De cumulatieve bodemdaling zal noodzaken tot intensievere controle en een versnelde en extra ophoging van kaden in het gebied (bijvoorbeeld langs het Van Starckenborghkanaal) en mogelijk ombouw van hoge gronden naar een kade (mét bijbehorende beperkingen voor gebruikers van de grond). Zeker de ombouw van hoge gronden naar kaden is een ingrijpende maatregel omdat veel grondverzet nodig is om opgesloten (grond)water te voorkomen. Een en ander heeft tevens de nodige effecten op landschap en omgeving.
- **Gemalen**
Het is mogelijk dat de bodemdaling aanpassing van sommige gemalen in het gebied, zoals 't Oech, Vereniging Grijskerk, De Leegte, Sappentil en Westerhornepolder (incl. Tmx stuw) nodig maakt omdat bodemdaling een negatief effect heeft op het gebruik en/of levensduur van de gemalen.
- **Gebieden vrij voor de boezem (niet bemalen)**
In gebied dat vrij voor de boezem ligt staat de drooglegging al onder druk. Extra bodemdaling zorgt voor verdere verslechtering van deze situatie en bergingsverlies.
- **Verzilting**
Door bodemdaling kan de verzilting, en daarmee het risico van onherstelbare schade, toenemen.

Gelet op het voorgaande concluderen wij dat zowel de effecten van gaswinningen, maar ook de benodigde maatregelen om deze effecten binnen ons beheergebied te compenseren of te mitigeren, waterhuishoudkundige en maatschappelijke gevolgen hebben. De voorgenomen en bestaande gaswinningen in het gebied maken de opgave van Wetterskip Fryslân richting een toekomstbestendig en robuust watersysteem complexer, de maatschappelijke weerstand kan het draagvlak voor het nemen van noodzakelijke maatregelen ondermijnen.

Indien er als gevolg van nieuwe gaswinning sprake is van te verwachten negatieve effecten voor het watersysteem annex waterbeheer, beschouwt Wetterskip Fryslân dat als ongewenst. Naar onze inschatting is daar in dit geval sprake van. Gezien het voorgaande adviseren wij u derhalve om niet in te stemmen met de voorgenomen winning uit het gasveld Pieterzij Oost.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân,

ir. P.A.E. van Erkelens,
Dijkgraaf

O. Bijlsma,
Secretaris-directeur